

Analiza zmian ekonomiczno-produkcyjnych w gospodarstwach rolnych województwa mazowieckiego (IERiGŻ-PIB)

Autor opracowania:

Kamila Tomaszewska

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

– Państwowy Instytut Badawczy

W opracowaniu pt. „Analiza zmian ekonomiczno-produkcyjnych w gospodarstwach rolnych województwa mazowieckiego” przeprowadzono analizę zmian sytuacji ekonomiczno-produkcyjnej indywidualnych gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze województwa mazowieckiego w latach 2009-2019 oraz przedstawiono porównanie wybranych wyników gospodarstw rolnych z województwa mazowieckiego z analogicznymi wynikami gospodarstw z całej Polski. Analiza została przygotowana w oparciu o dane z 489 indywidualnych gospodarstw rolnych w województwie mazowieckim, które w latach 2009-2019 prowadziły rachunkowość rolną na potrzeby Polskiego FADN. Analiza wykazała, że średnia wielkość ekonomiczna gospodarstw zawierała się w badanym okresie w granicach 22,4-23,2 tys. euro Standardowej Produkcji (SO), powierzchnia ich użytków rolnych wynosiła około 14 ha, a ponoszone nakłady pracy ogółem zmniejszały się z biegiem lat. Na przestrzeni badanych lat zwiększyła się średnia wartość aktywów ogółem tych podmiotów, sukcesywnie zmniejszał się udział aktywów trwałych. Wartość produkcji ogółem w badanej próbie gospodarstw rolnych wahała się w omawianym okresie, a w ostatnim roku analizy była znacznie wyższa niż w pierwszym. Średni poziom kosztów ogółem ponoszonych w gospodarstwach wahał się w badanym okresie – w 2019 r. był wyższy niż w 2009 r. W omawianej zbiorowości gospodarstw wartość dodana netto jako kategoria informująca o opłacie za czynniki produkcji (ziemię, pracę i kapitał) niezależnie od ich własności zwiększała się w kolejnych latach objętego badaniem okresu. Analogiczną sytuację odnotowano w przypadku dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego oraz dochodu podawanego w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych własnych. Rozpatrując wyniki poszczególnych wskaźników charakteryzujących wyodrębnione pod względem określonego typu rolniczego grupy gospodarstw stwierdzono, że wyniki te różniły się w zależności od specjalizacji poddawanych ocenie podmiotów gospodarczych oraz pod wpływem zaistniałych warunków produkcyjno-cenowych prowadzenia określonych rolniczych działalności produkcyjnych i uregulowań prawnych na rynku Unii Europejskiej. Porównanie wyników ważniejszych wskaźników określających indywidualne gospodarstwa rolne z Mazowsza w odniesieniu do analogicznych wyników obiektów z całego kraju wykazało, że w 2009 r. i 2019 r. średnio w pierwszej z tych zbiorowości mniejsza była wielkość ekonomiczna, powierzchnia użytków rolnych, poziom nakładów pracy ogółem oraz udział w nich nakładów pracy najemnej. Niższy był stopień zadłużenia gospodarstw i mniejszy poziom reprodukcji ich majątku trwałego. W gospodarstwach uzyskano niższą wartość produkcji ogółem i poniesiono niższe koszty ogółem. Poziom dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego był mniej korzystny, słabsze były również wielkości wskaźników dochodowości kapitału własnego i dochodowości aktywów ogółem. W końcowej części opracowania przedstawione zostały

proponując działania mające na celu poprawę wyników ekonomiczno-produkcyjnych gospodarstw rolnych z województwa mazowieckiego.